

Силабус
навчальної дисципліни
Техніки декоративно-ужиткового мистецтва
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТЕХНОЛОГІЇ)»
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка
спеціальність 014 Середня освіта (за спеціалізаціями)
спеціалізація 014.10 Середня освіта (Технології)
кваліфікація: магістр з середньої освіти (Технології)

Викладач (і)	Маргарита ПОГРЕБНЯК
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/my/courses.php
Контактний тел.	+380666053118
Е-mail викладача:	ritasplashrgx69@gmail.com mh_pohrebniak@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Субота 11:10-12:30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	16	16	88	залік

Семестр: 3

Мова навчання: українська

Ключові слова: декоративно-ужиткове мистецтво, ремесла, промисли, рукоділля, вжиток.

Мета та предмет курсу: формування у здобувачів освіти професійних компетентностей щодо глибокого оволодіння різноманітними техніками декоративно-ужиткового мистецтва, здатність до створення авторських художніх образів та готовність до впровадження інноваційних методик навчання декоративно-ужиткового мистецтва у закладах освіти.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК 1. Знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 8. Здатність грамотно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ФК 7. Здатність до творчого процесу, а саме: генерування ідей, висування гіпотез, фантазування, асоціативного мислення тощо.

ФК 8. Здатність до оцінного судження, розвитку художньо-творчих нахилів і здібностей, оволодіння дієвими знаннями з формотворення, колористики й орнаментики, методикою креативного пошуку, образною мовою пластичного мистецтва та технологіями художньої обробки матеріалів.

ФК 11. Здатність визначати властивості та здійснювати добір конструкційних матеріалів для виготовлення виробів.

ФК 12. Здатність обробляти сировину та матеріали, виготовляти вироби за допомогою ручних, електрифікованих інструментів і технологічного обладнання, використовуючи нормативно-технологічну документацію та системи управління якістю.

ПР 4. Використовувати знання теоретичних основ та історії національного декоративно-ужиткового мистецтва.

ПР 7. Організовувати творчу проєктно-технологічну та предметно-перетворювальну діяльність на уроках технологій та на заняттях у гуртках.

ПР 10. Здійснювати традиційні та новітні види художньої обробки матеріалів, виготовляти вироби декоративно-ужиткового мистецтва та технічної творчості.

ПР 11. Підбирати інструменти, матеріали та устаткування з урахуванням проєктно-технологічної документації виробу, дотримуватись санітарно-гігієнічних вимог.

Зміст курсу:

Тема 1. Теоретико-методологічні основи ДУМ. Еволюція технік та сучасний етнодизайн.

Поняття декоративно-ужиткового мистецтва як складника духовної та матеріальної культури українців. Генезис художніх технік від архаїки до сучасності. Наукові підходи до класифікації видів ДУМ. Феномен етнодизайну:

теоретичні засади та практичне втілення традиційних мотивів у сучасному арт-просторі та індустрії моди.

Тема 2. Технологія художнього розпису (батик, розпис на склі, декоративні малярські техніки).

Ознайомлення з матеріалами та інструментами для художнього розпису. Технологічні особливості холодного та гарячого батику, техніка «вузликового» фарбування. Специфіка розпису на склі: вітражні техніки та вільний малярський розпис. Регіональні школи народного розпису (Петриківський, Самчиківський тощо) як база для авторської творчості.

Тема 3. Техніки художньої пластики: кераміка, ліплення, робота з сучасними пластичними масами.

Пластичні властивості матеріалів: глина, солоне тісто, полімерна глина, самозастигаючі маси. Традиційні способи ручного ліплення та декорування керамічних виробів (ритування, лощення, ангобування). Використання сучасних мас для створення дрібної пластики та складних об'ємно-просторових композицій.

Тема 4. Текстильні техніки в ДУМ: фелтінг (сухе та мокре валяння), клаптикова пластика.

Вовна як матеріал для художнього моделювання. Технологія мокрого валяння: створення плоских та безшовних об'ємних об'єктів. Техніка сухого валяння (фільцювання) для виготовлення декоративних аксесуарів та скульптурних форм. Клаптикова пластика (печворк, квілт): композиційні закономірності та методи з'єднання текстильних елементів.

Тема 5. Художнє конструювання з паперу: витинанка, паперопластика, авторські техніки.

Папір як об'єкт художньої трансформації. Традиційна та авторська витинанка: символіка, типи симетрії, методи вирізування. Технологія створення об'ємних форм (паперопластика, квілінг, орігамі). Концептуальні підходи до використання паперу в сучасному декорі та виставковій діяльності.

Тема 6. Технологія обробки природних матеріалів та деревини: традиції та інновації.

Види природних матеріалів: лоза, солома, береста, коріння, деревина. Технологічні цикли підготовки сировини. Традиційні методи обробки дерева: різьблення, випалювання, художнє тонування. Інноваційні підходи до поєднання природних текстур у сучасному фітодизайні та інтер'єрному декорі.

Тема 7. Мистецтво авторської іграшки: традиційні та сучасні підходи до виготовлення.

Генезис та семантика народної іграшки. Технологія виготовлення традиційних ляльок-мотанок. Концепція авторської художньої ляльки: від ескізу до завершеного образу. Використання змішаних технік (mix-media), текстильне скульптурування, робота з каркасом та оформлення художніх деталей.

Тема 8. Методика організації творчої діяльності з ДУМ у вищій та позашкільній освіті.

Методологія викладання технік ДУМ у закладах вищої освіти. Педагогічні умови формування креативності студентів. Специфіка проведення майстер-класів та занять у гуртках позашкільної освіти. Розробка алгоритмів творчих проєктів: від аналізу аналогів до презентації готового виробу. Охорона праці та ергономіка творчого процесу.

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, ілюстрування), наочні (відео та фото), практичні, майстер-класів, мультимедійні, проєкти, самостійне спостереження, опора на життєвий досвід студента, проблемного викладання (проблемна дискусія), виконання проєктів, вправи.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, комбіноване опитування, письмовий і тестовий контроль, самоконтроль і самооцінка, портфоліо та захист проєктів.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Положення про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті» (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-sayt.pdf>)), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: сервісні програмні засоби загального призначення (персональний комп'ютер, загальнонавчівані комп'ютерні програми й операційні системи, програмні засоби для контролю і вимірювання знань, умінь і навичок студентів); електронні бази даних (електронні енциклопедії, підручники, посібники, довідники та словники; бібліотеки електронної наочності).

Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати переводяться у національну 4-бальну шкалу та окремо конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю

	включає екзамен, курсону роботу, практику		
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Узагальнені критерії оцінювання:

- «відмінно/А», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;
- «добре/В», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;
- «добре/С», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;
- «задовільно/Д», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- «задовільно/Е», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);
- «незадовільно/FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);

- «незадовільно/Г», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та самостійна робота								Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
5	5	5	5	5	5	10	10		

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1999. 272 с.
2. Гулей О. В. Декоративно-прикладне мистецтво: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. 152 с.
3. Станкевич М. Є. Теорія декоративно-ужиткового мистецтва: навч. посібник. Львів: ЛНАМ, 2013. 276 с.
4. Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII–XVIII ст.). Київ: Либідь, 1992. 192 с.
5. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ: Либідь, 2005. 280 с.
6. Титаренко В. П. Народні промисли та ремесла України: навчальний посібник. Полтава: ПНПУ, 2011. 230 с.

Додаткові

1. Іттен Й. Мистецтво кольору: Суб’єктивний досвід і об’єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ: ArtHuss, 2022. 96 с.
2. Селівачов М. Лексикон українського орнаменту (іконографія, номінація, стилістика, композиція). Київ: Арт, 2005. 408 с.
3. Федорчук О. Українські народні прикраси з бісеру. Львів: Свічадо, 2007. 120 с.
4. Крутенко Н. Українська кераміка. Київ: Либідь, 2002. 252 с.
5. Сидорович С. Художня тканина західних областей УРСР. Київ: Наукова думка, 1979.
6. Мельник В. Українська витинанка. Київ: Мистецтво, 2008.

Інтернет-ресурси

1. <https://authenticukraine.com.ua/>
2. <https://honchar.org.ua/>
3. <https://artsandculture.google.com/>
4. <https://naurok.com.ua/>
5. <https://vseosvita.ua/>